

Vint anys d'activitat ininterrompuda no se celebren cada dia. És per això que són un motiu de joia i de satisfacció per a qui els celebra, en aquest cas l'associació Els Dracs, de la Bisbal d'Empordà, un dels grups de diables més emblemàtics de les comarques gironines i de tot Catalunya. Fa pocs dies que han celebrat una trobada temàtica de bèsties de foc, l'acte més important dins del calendari de l'Agrupació de Bestiari Festiu per a aquest 2005. I ja estan preparant un correfoc –el 16 d'agost– digne de ser recordat per a la Festa Major de la ciutat, entre el 14 i el 18 d'agost. Commemoren, a més, els 25 anys de celebració de correfocs.

UNA MICA D'HISTÒRIA

Després de la decaiguda dels balls de diables i de gran part de les tradicions existents a conseqüència de la Guerra Civil i la posterior repressió, es recupera amb força l'esperit festiu a finals dels setanta, a les acaballes de la dictadura. És en aquest moment quan, a la Bisbal d'Empordà, com en la majoria d'indrets del país, hi comença a haver una cert moviment associatiu i una obertura cap a la manifestació pública i l'organització d'actes al carrer.

El 1981, la colla de diables de l'Arboç del Penedès realitza la primera Trobada de Diables de Catalunya per la diada de Sant Joan. Això contribueix a la difusió del foc com a element festiu i a l'aparició de noves agrupacions arreu del Principat. A la capital del Baix Empordà, els anys 1980 i 1981 es caracteritzen per les representacions de la companyia Els Comediants, que, acabat el repertori d'espectacles que venia fent, el 1981 decideix improvisar un espectacle de dimonis i de cercavila amb foc. I, com que agrada, el 1982 vénen els Diables del Vendrell (Baix Penedès) i el Drac de Vilanova i la Geltrú (Garraf).

El 1983 neix el grup Mitja Nota, que recrea un drac basant-se en el de la població –és el «Drac de dracs»– i munta un espectacle de correfoc i fa sortides a altres punts de Catalunya. La seva desaparició al cap de dos anys és compensada immediatament amb la creació d'una altra entitat. Es tracta d'Els Dracs, una colla que es fa dir així en honor al drac de la població, el segon més antic de Catalunya després del de Vilafran-

Vint anys de Dracs a la Bisbal

Des del seu naixement, l'any 1985, s'han convertit en un dels grups de diables més emblemàtics de les comarques gironines.

TEXT: IGNASI CORNEY OLLER

ca del Penedès, que data d'abans de 1601.

Des de 1985 fins a l'actualitat han organitzat el correfoc puntuals com un rellotge, cada 16 d'agost, introduint actes complementaris que han enriquit la Festa Major. Així, des de 1990 fan barraca, realitzen una trobada nocturna pels bars de la població anomenada Promenade du Dragon des de 1993 i incorporen un correfoc per a la mainada des del 1994. El 2001 introdueixen la Tamborinada Xiqui. En paral·lel, des del 1990 realitzen el ball de la mort al Castell, el 25 de desembre, col·laboren amb altres actes del calendari cultural de la ciutat i fan sortides dins i fora de Catalunya per donar a conèixer el nom de la població, com la que van fer a Pamplona l'any

passat, que els va permetre començar a lligar la preparació del vintè aniversari.

LA PRIMERA TROBADA

El 1995, coincidint amb el desè aniversari d'Els Dracs, ja es va fer una primera trobada, en què es van reunir un total de 26 bèsties de foc i la participació de la ciutat de Vilafranca del Penedès amb els seus balls tradicionals. La diferència entre l'actual trobada de bèsties de foc i aquella és que ara fa deu anys van prendre-hi part animals del llegendari popular que podien ser del mateix tipus, mentre que aquest 2005 tots els dracs eren de tipologies diferents. Per altra banda, la festa va servir en aquella oca-

sió per presentar una rèplica del drac original de la població, que actualment es troba exposat. La rèplica és utilitzada des de llavors per Els Dracs en els correfocs.

VINTÈ ANIVERSARI

Els actes dels 20 anys d'Els Dracs i dels 25 de la realització d'espectacles de foc van començar el 25 de juny. I ho van fer prenent el model de la festa popular celebrada deu anys abans, procurant que els dracs participants fossin de diferents tipologies i incorporant la cultura basca pels contactes mantinguts l'any anterior amb colles de Pamplona.

Abans de les sis de la tarda es va fer una plantada de les bèsties de foc vingudes d'arreu de Catalunya al Passeig Marimon Asprer per donar pas, amb posterioritat als parlaments, a la desfilada de deu grups de balls tradicionals de Vilanova i la Geltrú, entre els quals hi havia el conegut Ball de Bastons, documentat ja el 1771; el Ball de Cercolets, vinculat a la celebració de la verema i format per nenes de set a deu anys, recuperat el 1982; el Ball de Pastorets, recuperat el 1980, que és un ball de bastons de «pal llarg»; el Ball de Diables Petits, en realitat un entremès de les primeres representacions religioses del bé i del mal; el Ball de Gitanes, conegut des de 1845; el Ball de Panderos; el Ball de Cintes, estès arreu d'Europa; el Ball d'en Serrallonga, recuperat el 1982; el Ball de Nans i el Ball de Valencians.

També es van poder veure quatre colles de Pamplona. Els xanquers representaven les bruixes perseguides per l'Església, la cabra fecundadora, extreta dels aquelarres, i el *basajaun*, un home dels boscos amic dels pastors. Un grup tocava un instrument musical típic del País Basc conegut com a *txalaparta*, mentre una altra colla anava amb uns esquellots que, antigament, tenien la finalitat d'espantar els mals esperits i anunciar el Carnaval. Finalment, també hi havia un grup de dansaires de *momtxorroak*, un ball originari del carnaval d'Altasu, intepretat els dimarts previs als dimecres de cendra.

Hi van participar també els Marrecs de Salt i els Geganters de la Bisbal amb els gegants fersolers, una rèplica feta el 1997 dels originals de la població, de 1902, a més de la Rigober-

ta, construïda el 1982 pel grup Mitja Nota –té un pit que vessa aigua– i la Rufina, patrona dels ceramistes, construïda el 1999. La cercavila va fer tres recorreguts diferents per intentar arribar al màxim de llocs de la població.

A les onze de la nit, una cercavila de bèsties de foc va recórrer els carrers interiors de la Bisbal, totalment a les fosques. Hi havia el Drac d'Igualada i el Mal Llamp, també d'Igualada; el del barri del districte barceloní de Gràcia; el de Manresa, que llença foc per set punts; el Nas de Sutja, també de Manresa; el Drac de Terrassa, el Drac de Reus; el Drac Viagrot de Cubelles; el Drac Basser de Granollers; el Drac de tres caps de Granollers i la seva variant infantil; el Drac de Moja (Alt Penedès); el Drac Víbria de Castellar del Vallès; el de Sant Feliu de Llobregat; el Drac capellà dels barris barcelonins d'Horta-El Carmel; el Drac Vilardell de Sant Celoni; el Drac sense nom de Banyoles; l'Estarrufat del Poble Nou (Barcelona); el Drac de Vilanova i el Tigre de la Geltrú; el Drac de l'Agrupació de Bestiari, el Drac de Dracs i la rèplica feta el 1995 de l'original de la ciutat. El matí de l'endemà, 26 de juny, les mateixes bèsties de foc van ser plantades al carrer de l'Aigüeta i van dur a terme una cercavila de lluïment.

Els organitzadors han dedicat més d'un any a la preparació dels actes, i hi ha hagut trobades pràcticament setmanals per anar-ho posant tot a punt, des de qüestions més burocràtiques o de tipus econòmic passant per la logística de coordinar la seguretat o cadascuna de les colles participants. Només entre membres de colles ja hi havia un miler de persones. Quant a costos, les despeses han rondat els 70.000 euros en concepte de la pirotècnia, la publicitat, la contractació de les colles i dels participants en els balls tradicionals, el seu sopar i allotjament i el concert fet a la pista poliesportiva pels grups Skalariak i els locals Delighters. L'entitat ha rebut aportacions dels departaments de Cultura de la Generalitat, la Diputació, l'Ajuntament de la Bisbal, el Consell Comarcal del Baix Empordà i la Secretaria General de Joventut a més de diners aconseguits amb activitats pròpies i de col·laboracions d'entitats i d'empreses de la Bisbal i rodalia. En aquest sentit, agraïen el suport del Grup de Dones, el Bisbal

Bàsquet, Geganters o l'Agrupament Escolta les Gavarras com a entitats, però també a l'Ajuntament, que els va posar la brigada a disposició i els va facilitar la coordinació amb els serveis de policia local, i a l'Agrupació de Bestiari Festiu de Catalunya. S'ha de destacar la realització d'una peça commemorativa de ceràmica que simbolitza un cap de drac i que es pot adquirir a botigues de la Bisbal.

Els actes d'aniversari tindran continuïtat durant la Festa Major i acabaran amb el Ball de Nadal. L'entitat, que cada any procura innovar amb el correfoc d'alguna forma, té un interès especial per potenciar-ne aquest 2005 tant el començament com el final. Segons han pogut avançar, «hi haurà alguns espectacles de llum i so que valdran molt la pena, i el castell de focs del final estarà molt bé; i hi haurà alguna sorpresa més». Per altra banda, la tronada prèvia a la Promenade, el dia 15 d'agost, serà bastant més sorollosa en aquesta ocasió. Els Dracs col·laboraran, com és habitual, amb la cercavila inicial del 14 d'agost. I els dies 17 i 18 realitzaran la Tamborinada Xiqui i el Correfoc Xiqui, respectivament.

TANCAR UNA ETAPA

La cloenda d'aquest aniversari suposarà, segons expliquen els actuals responsables del grup, «tancar una etapa començada ara fa deu anys». En aquells moments es feien només dos actes de Festa Major i actualment fan actes cada dia de la festa o hi col·laboren, a banda de la participació durant l'any en actes de la població com la cavalcada de Reis, la diada del Bisbal Bàsquet o el ball de Carnaval, entre d'altres.

El creixement quant a membres també és important. De la quarantena que hi havia el 1995 s'ha passat als prop de 160 membres que la colla té en l'actualitat. Amb tot, reconeixen que «si mai haguéssim de deixar de fer un dels actes de la Festa Major, mai no deixariem de fer el Correfoc Xiqui, perquè és el planter i ens permet garantir la continuïtat». El canvi generacional d'Els Dracs no significa que es retirin els actuals membres dirigents, sinó que queden a disposició de l'entitat «perquè hi ha moltes idees de jovent que ve de sota apretant amb força i no volem tallar-les», comenten.

Fotos:

Diverses imatges d'alguns dels molts correfocs que han fet Els Dracs de la Bisbal en els seus vint anys d'existència. També s'inclouen fotografies dels actes organitzats a finals del passat mes de juny per commemorar el vintè aniversari del grup. **Fotos: Ignasi Corney Oller i Els Dracs de la Bisbal.**